

2017-02-06

Dnr 2017/120-45

Kommunstyrelsen

Miljö- och energidepartementet

Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning

Tjörns kommun har valt att fokuserar i huvudsak på nedanstående punkter ur Naturvårdsverkets uppdrag från regeringen;

- 4. Finansieringsformer för marint skräp
- 5. Ändring i lagen om gatuhållning och skyltning

4. Finansieringsformer för marint skräp

Naturvårdsverket fick i uppdrag att utreda om kompletterande finansieringsformer och/eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs, och i så fall föreslå olika alternativ.

Tjörns kommun ser mycket positivt på förslaget om extra statliga anslag till kommuner längs med Bohuskusten för strandstädning. Kommunen ser även positivt på att Naturvårdsverket konstaterat att den stora mängd ilandflutet skräp innebär mycket höga kostnader som är svåra att ombesörja med enbart kommunala skattemedel för berörda kommuner. Stränderna längs med Bohuskusten är dessutom svårstädade på grund av sin topografi vilket i sin tur genererar en ännu högre kostnad för kommunernas strandstädning. Ett statligt anslag till Bohuskommunerna skulle generera minskad miljöpåverkan från ilandflutet skräp. Ett extra anslag till utsatta kommuner visar på att marin nedskräpning är en nationell angelägenhet vilket Tjörns kommun varmt välkomnar.

Det finns idag andra miljöproblem där föroreningar sprids över nationsgränser eller når kusterna från källor till havs där det finns statliga medel att tillgå. Tjörns kommun bedömer att flera av dem kan liknas med problematiken kring påslaget av marint skräp. Ett exempel är försurning, där statliga medel tillsätts för finansiering av kalkning med stöd av förordningen om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag (SFS 1982:840). Ett annat exempel är kommunens rätt till ersättning av staten för kostnader i samband med sanering av stränder till följd av oljepåslag.

2017-02-06

Dnr 2017/120-45

För att minimera administrationen kring olika former av statligt stöd för strandstädning så ställer sig Tjörns kommun tveksam till förslaget med sökbara bidrag, reglerat i förordningen (2009:381) ”LOVA-bidrag”, där respektive kommun enskilt ansöker om att få statligt stöd för vissa åtgärder eller projekt. Tjörns kommun föreslår istället som många andra bohuskommuner att framtida statliga anslag ska administreras av Bohuskommunernas samverkansplattform Ren och Attraktiv Kust. Detta i syfte att effektivisera och minimera administration samt gemensamt styra över resursutnyttjande och fördelning utifrån det lokala behovet.

Det står överst på sidan 35 i Naturvårdsverkets skrivelse att strandstädningen sker framgångsrikt av både kommunala och andra aktörer på västkusten. Tjörns kommun anser att denna information är felaktig då strandstädningens resultat faktiskt varierar från kommun till kommun. Texten kan uppfattas som att strandstädningen längs med Bohuskusten redan idag är tillräcklig och inga ytterligare insatser och resurser krävs. Det bör det istället framgå att kommunerna i varierande omfattning har skött strandstädningen trots bristande resurser samtidigt som inflödet av marint skräp ökar.

5. Ändring i lagen om gatuhållning och skyltning

Naturvårdsverket fick i uppdrag att utreda och föreslå hur lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att ta hänsyn till miljöaspekter och utföra renhållning även i naturmiljöer.

Att marint skräp hamnar under en lagstiftning som rör gatuhållning och skyltar är något Tjörns kommun inte bedömer som ändamålsenligt. Tjörns kommun bedömer att gällande lagstiftning (4 §, lag om särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning) är föråldrad då den inte har uppdaterats trots att tillförseln av marint skräp ökat markant sedan lagen trädde i kraft.

Tillförseln av marint skräp förutspås fortsätta öka. Skräp längs med Trafikverkets allmänna vägar är ett undantag från kommunernas renhållningsskyldighet enligt gatuhållningslagen. Detta motiverades i förarbetena med att det i de flesta fall inte är de som bor i trakten som skräpar ner längs vägarna och att det därför inte är rimligt att lägga ansvaret på markägare eller kommun. Tjörns kommun anser att samma princip ska gälla för motsvarande marint ilandflutet skräp då det marina skräpet liksom skräpet längs motorvägar till största del inte genereras av kommuninvånarna själva

2017-02-06

Dnr 2017/120-45

Tjörns kommun saknar information i förslaget om hur stärkt och förtydligat ansvar med utökade renhållningskostnader som följd ska finansieras. Det finns idag inget utrymme för utökade renhållningskostnader i kommunens budget.

Övriga synpunkter

Uttjänta fritidsbåtar/skrotbåtar

I remissen nämns inte skrotade fritidsbåtar eller fritidsbåtar som inte har en ägare eller båtar som lämnas kvar på stränder, i hamnar, har förlist eller som medvetet dumpas. Tjörns kommun föreslår därför att åtgärder som förhindrar detta ska finnas med i arbetet med nedskräpning.

Det finns idag över 100 000 fritidsbåtar i Sverige som är över 40 år gamla samtidigt som båtarnas livslängd bedöms vara mellan 30 och 50 år. De flesta är uttjänta plastbåtar som riskerar att dumpas i naturen. Det är i dagsläget betydligt mer kostsamt att skrota en båt än vad det är att skrota en bil, dels för att det finns färre båtskrotor men även för att det finns mindre material att återanvända i en båt. En högre kostnad för omhändertagandet av en uttjänt båt resulterar i sin tur till att dessa båtar i många fall inte omhändertas på ett önskvärt vis, det händer att fritidsbåtar både bränns och sänks. Det måste finnas en strategi för att inom en överskådlig framtid omhänderta alla dessa uttjänta fritidsbåtar och förhindra att de inte hamnar i naturen.

Uttjänta båtar, ”skrotbåtar” handläggs idag av kommunerna som en form av nedskräpning. Det är svårt att finna båtens ägare och enligt dagens lagstiftning finns det också rättsliga svårigheter att ta hand om övergivna skrotbåtar. Kostnaderna för att ta hand om skrotbåtar är höga när de väl hamnat ute i naturen, en oförutsedd utgift som inte finns med i kommunernas budget.

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en rapport ”Nedskräpande och uttjänta fritidsbåtar” med förslag till åtgärder för att förhindra att uttjänta fritidsbåtar lämnas i naturen och samtidigt förenkla återanvändning, återvinning och skrotning. Men nya regler för skrotning av båtarna dröjer. Om ingenting görs kommer allt fler kasserade plastbåtar hamna i den marina miljön eller lämnas kvar på stränderna. Tjörns kommun föreslår därför att åtgärder för att förhindra detta ska finnas med i arbetet med nedskräpning. Om arbete med åtgärder redan pågår så hade det varit önskvärt att detta redovisades i åtgärdsprogrammet.

Säldöd

Vid känd smitta i samband med omfattande säldöd i ett område träder epizooti-lagstiftningen, Smittskyddslagen och regler kring animaliska biprodukter (ABP) in och hantering av döda sälar sker efter särskild

2017-02-06

Dnr 2017/120-45

instruktioner enligt smittskyddslagen och ABP-lagstiftningen. Även miljöbalken kan träda in och reglera avfallet. Vid misstanke om sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa träder Zoonoslagen in. Kommunernas miljöavdelningar eller motsvarande och personal som från kommunens gata/park alternativt strandstädningsslag blir oftast ansvarig för insamling och bortforsling av de döda sälarna. Kostnaderna för den enskilda kommunen blir vid en epidemi omfattande då omhändertagande och transport av denna typ av avfall tar mycket tid, medför risker och är kringgärdade av ett stort regelverk.

I förslaget från Naturvårdsverket nämns inte västkustkommunernas särskilda problem med omhändertagande av döda sälkroppar vid betydande säldöd. Tjörns kommun anser att detta avfallsslag borde finnas med i Naturvårdsverkets förslag och att staten, via Jordbruksverket, bör ge tydliga rutiner och riktade anslag till kommunerna vid omfattande säldöd. Tjörns kommun anser att ovanstående kan likställas med de särskilda anslag MSB kan tillhandahålla i samband med oljepåslag.